

A TÁRSADALOM RÉTEGZŐDÉSE

KSH, 2011-es népszámlálás alapján

- 2001-es népszámláláshoz képest 2011-re *nőtt a gazdaságilag aktívak népességben belüli aránya.*
- Az aktívak mindkét csoportja esetében van növekedés: a foglalkoztatottak aránya 2001-ben 36,2, 2011-ben 39,7%-ot tett ki, a munkanélküliek részaránya pedig 4,1%-ról 5,7%-ra nőtt a két népszámlálás közötti időszakban.
- A gazdaságilag aktívak körének bővülésével párhuzamosan *mindegyik inaktív csoportnak a népességben belüli aránya csökkent, a legnagyobb mértékben a rokkantsági nyugdíjasoké: 5,7%-ról 4,3%-ra.*

Összességben *nőtt a különböző szellemi foglalkozású csoportok részaránya mind a teljes népességben, mind a foglalkoztatottak körében*

- A foglalkozási szerkezet középső szegmensében egyrészt bővült
 - az egyéb technikai, irodai, szakképzett kereskedelmi, illetve szolgáltatási foglalkozásokat végzők csoportja,
 - másrészt csökkent a hagyományos, ipari foglalkozásokat űző szakmunkások, illetve betanított munkások részaránya.
 - Kevesebben tartoznak továbbá az önálló vállalkozók különböző rétegeihez is.

- Növekedett egyrészt az egyszerű, képzetlen munkát végzők, másrészt a mezőgazdasági fizikai munkát végzők részaránya mind a teljes népesség, mind pedig a foglalkoztatottak körében.
- Bővült továbbá a munkaerőpiacról kiszakadók rétege is: 2001-ben a népesség 3,9, 2011-ben 4,3%-a tartozott e csoporthoz
- A rétegszerkezet egészét tekintve ennek alapján a 2001-es, illetve a 2011-es népszámlálás közötti időszakban **polarizációs tendenciák** zajlottak a magyar társadalomban: mind a felsőbb, mind az alsóbb rétegek bővültek 2011-re, miközben a társadalm szerkezet középső szegmensében található csoportokhoz összességében kevesebben tartoztak.

- A rétegszerkezet nemek szerinti eltérései számottevők.
- Vannak kifejezetten férfi -, illetve női rétegek.
- A felső, illetve középszintű vezetők, valamint a szakképzett ipari foglalkozásúak körében 65,7, illetve 72,7%-ot tesznek ki a férfiak.
- A nők ezzel szemben elsősorban az alsó szintű szellemi foglalkozási csoportokban, illetve különösen a szakképzett irodai, kereskedelmi, szolgáltatási foglalkozásúak körében vannak meghatározó többségben, ott az arányuk eléri a 77,5%-ot.

- Általában a felső és középszintű vezetők, a magasan képzett értelmiségiek és a nem mezőgazdasági vállalkozók lakáshelyzete bizonyult a legkedvezőbbnek,
- míg a legrosszabb lakáskörülmények között a képzetlen fizikai foglalkozásúak és a soha nem dolgozott, idős egyedülállók, többségében egyedül élő nők élnek.
- Bár a legtöbb mutató a lakáskörülmények általános javulását jelzi, ennek mértéke rétegenként eltérő.
- Csökkent a réteg- és lakáshelyzet inkonzisztenciája, és nőttek a lakásviszonyokban megmutatkozó társadalmi különbségek

- A családon belül elfoglalt pozíció és a foglalkozási szerkezet közötti összefüggéseket vizsgálva megállapíthatjuk, hogy a párkapcsolatban élők réteghelyzete kedvezőbb, mint az egyéb családi állásúaké.
- Azt is kiemelhetjük továbbá, hogy a párkapcsolatokon belül összességében előnyösebb pozícióban vannak azok, akik férjként vagy feleségként kapcsolódnak partnerükhöz, mint akik élettársakként.
- A párkapcsolati homogámia szempontjából a magasan képzett értelmiségiek, illetve a magas beosztású hivatalnokok csoportja tekinthető a legzártabbnak.
- Az értelmiségi férfiak 28,2, az értelmiségi feleségek 40,1%-a választ magának párt saját rétegéből.
- 2001-hez képest azonban minden kapcsolattípus esetében a homogám kapcsolatok aránya kismértékben csökkent.
- Ennek ellenére míg a „köztes” társadalmi rétegek között intenzívebb az átjárás, addig a társadalom legelőnyösebb és leghátrányosabb rétegei, akár korábban, jellemzően most sem választanak párt egymás társadalmi rétegeiből

- A társadalom rétegződésének jellegzetes területi sajátosságai vannak.
- A településhierarchia erősen összefügg a társadalom vertikális tagolódásával.
- Az urbanizáltabb, nagyobb népességszámú, fejlettebb településeken jellemzően nagyobb arányban vannak jelen a különböző szellemi foglalkozású rétegek.
- Az ország különböző térségeinek rétegszerkezete is markáns eltéréseket mutat. A munkaerőpiacról kiszakadók rétege az országos méretéhez képest kisebb arányban jelenik meg a közép-magyarországi, a közép-dunántúli, a nyugat-dunántúli, illetve a dél-alföldi megyékben, nagyobb viszont a súlya a Dél-Dunántúlon, illetve az északkeleti országrészben

- Budapest rétegszerkezete alapvetően eltér az ország többi településének jellemzőitől.
- A fővárosban él a felső és középszintű vezetők, nagy és középvállalkozók 23,0, a magasan képzett értelmiségieknek pedig 38,4%-a.
- E két rétegnek a legmagasabb a területi koncentrációja, magasabb, mint a mezőgazdasági foglalkozásúaké.
- Az egyes rétegek területi koncentrációja 2001 és 2011 között eltérően változott.
- Míg a szakképzett, a betanított, illetve szakképzetlen munkások és a sohasem foglalkoztatottak koncentrációja növekedett, addig a többi réteg területi térbeli elkülönülése csökkent.